

РЕШЕНИЕ

№ 379

гр. София, 24.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в публично заседание на 15.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **2916** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.204, ал.4 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).
Образувано е по искова молба, предявена от М. М. З. срещу Столична дирекция на вътрешните работи, с която се иска присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 1100 лв. Ищецът излага съображения, че е бил безпричинно задържан по време на граждански протест в [населено място] от 01 РУ - СДВР на 10.09.2020г. в 08:20ч. и е освободен на 10.09.2020г. в 14:40ч. За задържането му е издадена Заповед за задържане рег. №225зз-1240 от 10.09.2020г., Протокол за личен обиск на лице от 10.09.2020г. и Декларация №1 към чл.14, ал. 2 от 10.09.2020г. Твърди, че е искал да вземе участие във втория голям протест организиран срещу управлението на тогавашния министър-председател Б. Б. и с искане оставката на Главния прокурор И. Г.. Излага също така, че преди да бъде допуснат на протеста, около 08:15ч., на 10.09.2020г., полицейски служители го спират и му разпореждат да отиде с тях в служебният автомобил, от което последва и задържането му. Твърди, че е поискал адвокатска защита от адв. П. В., която пристигнала малко след задържането му. Сочи още, че три часа след задържането му около 11:10 ч. е допуснат упълномощения защитник адв. В. при него в 01 РУ - СДВР, но без ясна причина същата е изгонена от полицейски служител около 11:40ч. от сградата на 01 РУ - СДВР. Излагат се съображения, че е изпитал огромен страх след като е бил задържан и се е притеснил, не е знаел какво може да му се случи, имал е страх полицейските

служители да не го наранят физически. Сочи още, че две години след задържането му още изпитва паника и ужас когато види на улицата полицейски служители и има страх отново да не го задържат и да му се случи целият този ужас, който го е преживявал на 10.09.2020г. в сградата на 01 РУ - СДВР. Ищецът твърди още, че отношението от страна на полицейския орган, колкото и да е в противоречие на всички принципи на правовата държава, изобщо не е прецедент, а обичайна практика в местата за задържане на лица. Излагат се доводи, че в момента на задържането си М. З. бил на 24 години, не е криминално проявен и осъждан. От задържането си претърпява неимуществени вреди, които продължават и към настоящия момент. Излага още, че преживява незаконното задържане изключително негативно емоционално, поради безсилието, което чувства от неоправданата полицейска репресия, от лишаването му от правото на свободно придвижване, чувството на безпомощност и унижено човешко достойнство, лошите хигиенни условия, в които е бил принуден да престои повече от 6 часа, както и zlepоставянето на личността му в публичното пространство. Ограничени са му били правата да бъде защитаван от адвокат в първите часове на задържането му, въпреки изричното му деклариране, че желае такъв. На следващо място, З. сочи, че претърпява неимуществени вреди и от факта, че не е могъл да отиде на работа на 10.09.2020 г. в деня на задържането - той е следвало да бъде на работа от 9:00 до 18:00, видно от Трудов договор от 27.06.2018г. сключен между него и „ЛОБЕР БЪЛГАРИЯ СОФТУЕР ЕНД ДЕВЕЛОПМЕНТ“ ЕООД. В резултат на незаконосъобразното му задържане не е успял да изпълни трудовите си задължения и да отиде на работното си място, което се отразява изключително негативно на взаимоотношенията му с работодателя, както и в тези с неговите колеги. Ищецът излага доводи, че е обжалвал в срок Заповедта за задържане рег. № 22533-1240 от 10.09.2020г., като СРС с решение № 20276510 от 15.12.2020г. постановено по нахд № 12470/2020г., НО, 19 състав е отхвърлил жалбата. Решението е обжалвано пред АССГ, като с решение № 3643 от 04.06.2021г. постановено по кнахд № 1314/2021г. съдът е отменил решението на СРС и е отменил заповедта за задържане.

Ищецът излага съображения, че с оглед на всичко изложено е видно, че вследствие на незаконосъобразното задържане на 10.09.2020 г. за срок до 24 часа е претърпял неимуществени вреди - стрес, уплах, сриване на самочувствието и достойнството и др. Счита, че претендиращият размер на обезщетение е съобразен с размера на обезщетенията, които присъжда Съдът по правата на човека в своите решения по близки казуси.

Ответникът – Столична дирекция на вътрешните работи оспорва предявения иск като неоснователен и недоказан. Твърди, че по делото не са представени доказателства за претърпените от ищеца неимуществени вреди, както и че твърдените вреди са в следствие на твърдените задържания. Ответникът твърди, че не са представени доказателства и за фактическите действия, поради които е възникнала твърдяната от ищеца отговорност. Счита, че не се засягат личността и достойнството на ищеца до степен, която да обоснове заплащане на обезщетение в размер на 1100 лева. Излагат се съображения, че претендиращият размер е завишен, несъответстващ на степента, продължителността и интензитета на увреждането. Ответникът възразява в условията на евентуалност против размера на обезщетението, претендирано за неимуществени вреди – 1100 лева. Счита, че същите са силно завишени и не съответстват на вредите, които се твърдят, че са претърпени. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Претендира за прекомерност на адвокатския хонорар, направен в настоящето производство.

Представителят на СГП счита, че исковете са основателни; размерът на обезщетението следва да се определи по справедливост.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното.

По отношение на ищеца е била издадена заповед за задържане на лица с рег. № 225зз-1240/10.09.2020 г., издадена от полицаи при 01-во Районно управление на Столичната дирекция на вътрешните работи (РУ - СДВР), на основание чл. 72, ал.1, т.7 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), във връзка с чл.6, ал.1 от Закона за събранията, митингите и манифестациите (ЗСММ), за срок до 24 часа в помещение за временно задържане на 01-во РУ – СДВР.

С окончателно решение № 3643/4.6.2021 г. на АССГ, III кас с-в, постановено по адм.д. № 1314/2021 г. посочената заповед за задържане е отменена.

Видно от трудов договор от 27 юни 2018 г. се установява, че ищецът е бил в трудово правоотношение с „Юбер България Софтуер енд Девелопмънт“ ЕООД; служител е започнал работа на 2 юли 2018 г.

Представено е извлечение от чат на сайта на Афера.бг, както и разпечатки от интернет сайтове за публикувани в тях статии. Посочените документи засягат трети лица, поради което няма да се обсъждат като неотнормими.

По делото е разпитан св. А. З. – майка на ищеца и Б. З. – негов брат.

В показанията си св. З. сочи, че на големия протест на 10.09.2020 г. синът ѝ бил на протеста. Пристигнала на място, когато вече били задържали сина ѝ. Заварила го на ул. Л., до магазина на Л.. Там бил спрял полицейски микробус и синът ѝ се намирал до микробуса. До него имало няколко полицаи -двама със сигурност казал ѝ, че е задържан. Попитала защо го задържат и единият от униформените казал, че е хванат с хладно оръжие- джобно ножче. Той се обадил на адвокат. Много бързо пристигнал - за не повече от 15 минути. Седяли там докато бусът се напълни и тръгнали. Попитала къде ще ги отвеждат, но не ѝ дали информация. Нямала информация за ищеца часове наред. В ареста бил почти цял ден. Следобедните часове се чули и го пуснали около два-три часа и тогава го чула за първи път по телефона. Дълго време нямала информация какво ще се случи и кога ще ги пуснат. Същият ден го пуснаха. Обадил се по телефона, че са го пуснали. Той бил разстроен, уплашен. Потресен от мизерията. Не са им давали никаква информация и не са му дали да се свърже с адвокат. Казал, че е изпитал ужас от това, което му предстои. Отразило се доста негативно, защото още първата вечер му дала указания да си вземе валидол, за да може да заспи; ако са малко таблетки да вземе две, както и да вземе мента, глог и валериан. Споделял известно време, че има кошмари, че е притеснен, уплахата, която е преживял. Преживявал това, че незаслужено и без причина е арестуван. Това е малтретиране. Мисли, че се отрази негативно и на работата му, защото по негово време работел на две места. Той трябвало да се яви на работа в този ден. Казал, че е имал проблеми с работодателя, че не се е явил на работа. Седмици наред беше ограничил контактите с приятели. Бил подтиснат и разстроен и затова не искал да се вижда с приятели.

О. показанията на св. З., брат на ищеца се установява, че ищецът му се обадил още същия ден, съвсем малко след самото задържане. Още същият ден се видели с брат му вечерта у тях. Той тогава бил стреснат, подтиснат; видимо малко нервен; малко

сприхав. Каза, че е бил валериан, глог и мента. Впоследствие се променил и той вече има страх от полицаи. Само в близост до полицаи му изглежда променен. Той по принцип си страда от клаустрофобия и му казал, че изпитва сходен дискомфорт, както при клаустрофобия. Имал проблем в работата заради самото задържане; не е могъл да отиде на работа. Имал проблем с екипа за предаване на групов проект. Този страх от полицаи продължава, намалява като интензивност. И свидетелят е ходил на протестите. В началото ищецът не искал да ходи, отказвал.

Съдът, като взе предвид така установеното, както и становищата на страните, намира следното:

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ предвижда, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите.

Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване на незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми.

В тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите предпоставки по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ - незаконосъобразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата.

Съгласно тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по т.гр. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването. В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

Правото на обезщетение възниква от момента на увреждането, което е в резултат от действие на акт, противоречащ на закона. Активната процесуална легитимация, отнасяща се до упражняване на възникналото вече субективно право, за разлика от самото субективно право възниква от момента на отмяната на административния акт като незаконосъобразен - член 204, ал. 1 от АПК, който сочи, че искът може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, регламентира само активната процесуална, но не и материалноправна легитимация.

Безспорно по делото се установява първата от кумулативно необходимите

предпоставки за основателността на иска, а именно – постановен административен акт, впоследствие отменен като незаконосъобразен, с влязло в сила съдебно решение.

На следващо място, въз основа на събраните по делото доказателства следва да се направи извод, че именно вследствие на този незаконосъобразен акт ищецът е претърпял неимуществени вреди, т.е. установяват се другите две предпоставки за основателността на иска, а именно – причинна връзка и вреди. Ето защо следва да се приеме, че искът е основателен. Установява се наличието на предпоставките на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за основателността на разглеждания иск.

В процесния случай следва да се направи извод, въз основа на събраните доказателства, че въз основа на отменената заповед са претърпени следните болки и страдания: ищецът в резултат на ареста и в деня на ареста бил много разстроен и уплашен, стреснат, нервен; бил потресен от мизерията; изпитвал ужас от това, което му предстои. Първият ден бил много разстроен и се наложило да вземе Валидол и валериан, глог и мента, за да заспи.

Известно време след това е споделял, че има кошмари; бил е притеснен от уплахата, която е преживял; преживял е това, че незаслужено и без причина е бил арестуван. Видимо бил нервен.

Седмици наред е ограничил контактите с приятели; бил подтиснат и разстроен; страхът е като от клаустрофобия.

В работата ареста също се отразило, тъй като същият ден е следвало да се яви на работа. Имал проблем с предаване на групов проект.

С. се от полицаи /така показанията на св. З./ Променил се е и вече има страх от полицаи, който с времето намалява по интензивност. Същевременно сочи, че заедно са ходили на протестите.

Ето защо съдът намира, че са налице предпоставките за основателността на иска, поради което следва да се присъди обезщетение за причинените неимуществени вреди.

По отношение на неговия размер.

На основание чл. 52 ЗЗД следва да се определят по справедливост. Понятието "справедливост" по смисъла на [чл. 52 ЗЗД](#) не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението.

Такива обстоятелства, при определяне на обезщетението за неимуществени вреди по искове с пр. осн. [чл. 1, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#), са: личността на увредения, данните за предишни правонарушения, начина му на живот и обичайната среда, отражението върху личния, обществения и професионалния живот, разгласа и публичност, стигнало ли се е до разстройство на здравето, а ако увреждането на здравето е трайно, каква е медицинската прогноза за развитието на заболяването както и всички обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания, преценявани с оглед конкретиката на случая. Във всички случаи на приложение на [чл. 52 ЗЗД](#), база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането.

В случая, от една страна следва да се има предвид това, че ищецът е търпял болки и страдания, по-интензивни в първия ден, а впоследствие – постепенно са намалели и отшумели.

Установява се, че незаконното задържане се е отразило на личния живот на ищеца и

на социалното общуване - така установените проблеми в работата; плашел се от полицаи, не контактувал с приятели.

От друга страна, следва да се има предвид относително краткият период, в който ищецът е търпял вреди. Страданията са били с в първите дни в сравнително висок интензитет, но са отшумели постепенно. Освен, че се плашел от полицаи и за известно време спрял да контактува с приятели, не се установяват други факти в тази насока.

Ето защо и като се има предвид датата, на която той е задържан – 10.9.2021 г., съдът намира, че справедливото обезщетение следва да се определи в размер на претендираната сума от 1100 лв.

По разноските. Ищецът се установява, че е направил разноски в размер на 420 лв. /410 лв. за адвокатско възнаграждение и 10 лв. – за държавна такса/. Предвид основателността на исковете, то следва да се присъдят разноски, до претендирания и установен размер.

По възражението на ответника за прекомерност. Възражението съдът намира за неоснователно. Адвокатското възнаграждение е съобразно с фактическата и правна сложност на делото, както и е до минимума по чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Въз основа на тези мотиви съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на М. М. З., ЕГН [ЕГН], 1100 лв. обезщетение за причинените му неимуществени вреди – болки и страдания от издадена заповед за задържане - заповед за задържане на лица с рег. № 225зз-1240/10.09.2020 г., издадена от полицаи при 01-во Районно управление на Столичната дирекция на вътрешните работи, отменена с окончателно решение № 3643/4.6.2021 г. на АССГ, III кас с-в, постановено по адм.д. № 1314/2021 г..

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на М. М. З., ЕГН [ЕГН] сумата от 420 лв. разноски.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от уведомяването за изготвянето му.

СЪДИЯ: